

การนิเทศภายในสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางปะกอก

Internal Supervision in Educational of Wat Bangpakok School

นिसารัตน์ จันทร*

Nisarat Chantorn

* โรงเรียนวัดบางปะกอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

รับบทความ 20 มกราคม 2565 แก้ไขบทความ 30 มีนาคม 2565 ตอรับบทความ 22 พฤษภาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ครูโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานครใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูโรงเรียนวัดบางปะกอก จำนวน 114 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนวัดบางปะกอก แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดบางปะกอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

คำสำคัญ : การนิเทศภายในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาทักษะ

ABSTRACT

This research was to study the internal supervision in educational of Wat Bangpakok School, Ratburana District, Bangkok Metropolis. The study was classified into 5 parts, i.e. direct assistance to teachers, professional development, group Development, curriculum development, and action research. The population used in this research were teacher's total of 114 people in Wat Bangpakok School. The instrument used to collect the data a 5-rating scale questionnaire. The statistical analysis used were percentage, mean and standard deviation.

The results showed that: the internal supervision in educational of Wat Bangpakok School, overall at a high level. When considered by aspect professional development was the highest average, followed by curriculum development and the lowest average was action research

Keyword: Inservice school Curriculum Development, Skills Development

บทนำ

การจัดการศึกษาของไทยประสบผลสำเร็จในระดับใดนั้น ดูได้จากคุณภาพของคนในชาติหากคุณภาพของคนในชาติไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า การจัดการศึกษาของประเทศประสบปัญหาอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่ง และในท่ามกลางแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจสูง ทำให้ทุกฝ่ายต้องปรับตัวให้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านการศึกษาก็มีนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใน หมวด 6 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาในทุกโรงเรียน โดยผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันวางแผนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารให้มาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอด ความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่จะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ขั้นพื้นฐานให้สามารถอ่านออก เขียนได้ คิดวิเคราะห์ และสื่อความได้สามารถประกอบอาชีพตามสมควรแก่วัย

จากความสำเร็จในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความ มุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพในการจัดการศึกษานั้น กระบวนการที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาสถานศึกษา คือ กระบวนการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาจะ ทำให้เกิดการพัฒนารเรียนการสอนของครู ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพ การศึกษาหรือมาตรฐาน การศึกษา โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการนิเทศการศึกษา ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา มีการลำดับความสำคัญมีการวางแผนการดำเนินงานโดยมีการกำหนดกิจกรรม การนำครูผู้สอนไปศึกษาดูงาน การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ การสังเกตการสอน มีการกำกับติดตามประเมินผลการนิเทศสรุปผลการปฏิบัติงาน และรายงานผลการนิเทศเป็นระบบและต่อเนื่อง

การนิเทศการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้สถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอน ซึ่งเป็นครูผู้สอนหลักในระบบการศึกษา สำหรับจุดมุ่งหมายของการนิเทศคือต้องการปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น องค์ประกอบของการนิเทศประกอบด้วย การช่วยเหลือครูผู้สอนโดยตรงให้มีการปรับปรุง การสอนด้วยตัวของครูอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มโดยการวางแผนการแก้ปัญหา และ กำหนดเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน การพัฒนาหลักสูตรโดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพ และความต้องการของผู้เรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในการ พัฒนาการศึกษา ต้องมีการนิเทศเป็นหลัก ของการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นกระบวนการของ การศึกษาที่มุ่งส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะผู้นิเทศต้องมีความรู้ประสบการณ์

และทักษะต่างๆ ในการนิเทศและการสนับสนุนจากผู้นิเทศและผู้บริหารเช่นกัน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548)

การศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ปัญหาหลายประการที่ทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ตระหนักว่าตนมีส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้สึกว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานประจำ จึงมอบให้เป็นงานของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ครู วิชาการหรือคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนรับผิดชอบดำเนินการแทนโดยไม่ได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคลากรส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียนคิดว่าเป็นการไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียนและไม่รู้จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นไปเพื่อความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาบุคลากรทุกคน เนื่องจากเข้าใจว่าการนิเทศเป็นการไปตรวจสอบจับผิดประเมินวิพากษ์วิจารณ์ จึงไม่ให้ความร่วมมือร่วมคิดร่วมทำนอกจากนี้ผู้บริหารขาดความมั่นใจในการนิเทศภายในโรงเรียน สื่อเครื่องมือนวัตกรรมใหม่ๆ ทางการนิเทศไม่ได้นำมาใช้เพื่อสนับสนุนให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

โรงเรียนวัดบางประกอก สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้นักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2472 เป็นต้นมา มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานสูงอย่างต่อเนื่องตลอดมา จากรายงานสรุปผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2561 ผลการประเมินทั้งสี่วิชาคือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ พบว่า ความรู้ความสามารถของผู้เรียนยังต่ำกว่าผลการประเมินระดับประเทศโดยวิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51.53 วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 23.89 และวิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.79 ภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.99 จากการวิเคราะห์สภาพภายในของโรงเรียน พบว่า สาเหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอาจเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนวิธีเรียนการสอนเปลี่ยนวิธีสอนของครูที่จะสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ขาดความต่อเนื่องในกิจกรรมการเรียนการสอนจึงทำให้นักเรียนไม่เกิดองค์ความรู้ รวมถึงผลการนิเทศการสอนของโรงเรียนวัดบางประกอก พบว่า ครูขาดงบประมาณและวัสดุในการผลิตสื่อการสอน ครูขาดประสบการณ์การสอน การทำงานเป็นกลุ่ม ปรับปรุงหลักสูตรที่เป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการของนักเรียน การนำวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

นอกจากนั้นแล้วเมื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนวัดบางประกอก พบว่าปัญหาดังกล่าวมีดังนี้ 1) ผู้บริหารและครูยังไม่สามารถนำระบบการนิเทศภายในมาพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) แม้โรงเรียนจะมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องแต่ครูยังไม่สามารถนำความรู้ทักษะมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน ไม่เต็มตามศักยภาพ 3) ครูมีความสามารถในการผลิตสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาในระดับน้อยส่งผลให้สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่พอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนด้วยสภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว จึงควรมีกระบวนการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคมและบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน จึงควรมีการดำเนินกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ทั้งในด้านการจัดระบบบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมที่สอดคล้องมาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพตามหลักสูตร ผู้วิจัยซึ่งอยู่ ในฐานะเป็นผู้ที่

เกี่ยวข้องโดยตรงในปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความสนใจศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการนิเทศของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดบางปะกอก

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการวิจัยเฉพาะโรงเรียนวัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร มีขอบเขต ดังนี้

ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู โรงเรียนวัดบางปะกอก ปีการศึกษา 2562 จำนวน 114 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดบางปะกอก ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย มีขอบข่ายงานนิเทศของสถานศึกษาไว้ 5 ด้านคือ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ในการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดบางปะกอก ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดบางปะกอก ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ลักษณะเป็นคำถามปลายปิด แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือขออนุญาตโรงเรียนวัดบางปะกอก และชี้แจงรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนด้วยตนเองและนัดเวลาเก็บแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างทุกคน
4. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดบางปะกอก โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นรายด้านและรายข้อ

สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ส่วนด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยมีรายละเอียดผลการวิจัยในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารได้ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการการวัดผลประเมินผล และผู้บริหารอำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหา สารของรายวิชาที่สอน ส่วนผู้บริหารได้ให้ความช่วยเหลือครูเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองในการปรับปรุงการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารได้จัดเอกสารทางวิชาการใหม่ๆ ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ และผู้บริหารสนับสนุนให้ครู มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน ส่วนผู้บริหารมีการประเมินผลปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนด้านขวัญและกำลังใจแก่ครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือผู้บริหารได้มีการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา และผู้บริหารใช้หลักการร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผิดชอบและร่วมชื่นชมเมื่อครูประสบความสำเร็จ ส่วนผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรยอมรับแบบแผนและปฏิบัติตามกฎเฉพาะขององค์กรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการพัฒนาคู่มือสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือผู้บริหารส่งเสริมให้ใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นเครือข่ายเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร และผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือผู้บริหารสนับสนุนในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนและการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ และผู้บริหารส่งเสริมให้ใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนในการแก้ปัญหา ส่วนผู้บริหารมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

จากผลการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดบางปะกอกพบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดบางปะกอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริม ให้ครูพัฒนาตนเอง โดยการเข้ารับการอบรม การประชุม สัมมนาทางวิชาการ หรือวิธีการอื่นเพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละคน และได้ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ และมีการสร้างความตระหนักถึงความเข้าใจในกระบวนการทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลัก โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนต้องร่วมมือกัน นอกจากนี้โรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง โดยมีผู้นิเทศไม่น้อยกว่า 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูหรือบุคลากรในสถานศึกษา และเมื่อผู้นิเทศดำเนินการนิเทศการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว มีการประเมินผลปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร

ทางการศึกษา เพื่อเสนอแนะจุดที่ควรพัฒนาหรือแนวทางการพัฒนาที่จะทำให้การพัฒนาการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสถานศึกษามีคุณภาพดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพว่า ครูต้องมีคุณสมบัติทางวิชาชีพคุณสมบัติส่วนตัว และมีความรู้ในงานของครูประกอบด้วยความรู้ในสาขาวิชาที่สอน ความเข้าใจในตัวผู้เรียน ความรู้ความเข้าใจในเทคนิควิธีการสอน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรมเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระสำคัญที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธินี สระไร (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม สหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและระดับการนิเทศภายในของผู้บริหารส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการนิเทศภายในในระดับสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มและด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนการนิเทศภายในที่มีระดับต่ำที่สุด คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา ศิริพัฒนกุล (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาหลักสูตร การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรงอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และการพัฒนาหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพพงศ์ คงประจักร (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สพป.ปัตตานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก จากการพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และในส่วนครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มและการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงนั้นอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของโรงเรียนขนาดกลาง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน การนิเทศแบบคลินิกๆ และมีการให้คำปรึกษาและแนะนำการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน ผู้บริหารได้มีการให้ความช่วยเหลือครูเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองในการปรับปรุงการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหา สาระของรายวิชาที่สอน โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานชัดเจน กำหนดปฏิทิน

ปฏิบัติงาน และเป็นการช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน หลังจากการดำเนินการนิเทศเสร็จแล้วได้มีการแจ้งผลการนิเทศเพื่อจะได้ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และนำผลไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไปตามความจำเป็นและเหมาะสมกับครูตามความสามารถของครู ซึ่งสอดคล้องกับกลิคแมน (Glickman, 2007) ที่กล่าวว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือครูเพื่อช่วยให้ครูช่วยเหลือตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความสัมพันธ์อันดีกับครูผู้สอน ในการช่วยครูให้ปรับปรุงการสอนรวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้วยแนวทางการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา ศิริพัฒน์กุล (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตร

ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ โรงเรียนวัดบางปะกอก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้มีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง โดยการเข้ารับการอบรม การประชุมสัมมนาทางวิชาการ หรือวิธีการอื่น ๆ ฝึกอบรมกับวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนและหน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย และนำเทคนิคการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา ได้มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ อันก่อให้เกิดผลประโยชน์ทั้งผู้สอนและผู้เรียน และมีการประเมินผลปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นที่ประจักษ์สอดคล้องกับกลิคแมน, กอร์ดอน และรอส-กอร์ด (Glickman, Gordon & Ross-Gordon, 2007) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมพัฒนาครูในการพัฒนาทางวิชาชีพ เพื่อปรับปรุงการสอนของครู ให้ส่งผลไปสู่ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับวิชาชีพโดยสอดแทรกข้อคิดเพื่อให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูอยู่เสมอ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ครูมีคุณธรรม จริยธรรมทุกครั้งที่อบรมครู นอกจากจะสอนให้นักเรียนเก่งแล้วยังจะต้องสอนให้นักเรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมด้วย และควรสำรวจความต้องการบุคลากรก่อนจัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ เพราะบางกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของครู กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นการอบรม ซึ่งบางครั้งเป็นเรื่องเดิม วิทยากรกลุ่มเดิมจึงทำให้ขาดความน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายหลักของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่าเป็นการมุ่งเพื่อพัฒนาและปรับปรุงในด้านการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา มีดังนี้ 1) เพื่อมุ่งพัฒนาวิชาชีพครู มีการนิเทศการสอนเพื่อเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูในด้านการสอน ครูนั้นจะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และทำให้ครูได้พัฒนาศักยภาพความสามารถในด้าน การจัดการเรียนการสอน 2) เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในด้าน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพของนักเรียน ส่งเสริมประสิทธิภาพงานวิชาการของสถานศึกษา มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธินี สระไร (2560) ได้

ทำการศึกษา การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต1 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต1 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมาก ระดับการนิเทศภายในของผู้บริหารส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านที่มี การนิเทศภายในในระดับสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน กลุ่มและด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนการนิเทศภายในที่มีระดับต่ำที่สุดคือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง

ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม โรงเรียนวัดบางปะกอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะผู้บริหารได้สร้างความตระหนักถึงความเข้าใจในกระบวนการทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์กร เป็นหลัก การพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม เน้นในรูปของการให้องค์ความรู้หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูในโรงเรียนและระหว่างครูต่างโรงเรียน ต้นสังกัดมีการสนับสนุนสื่อเทคโนโลยีเพื่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ผู้บริหารส่วนมากมีภาวะผู้นำในการทำงาน และการทำงานเป็นทีม และใช้หลักการร่วมคิด ร่วมทำร่วม รับผิดชอบและร่วมชื่นชมเมื่อครูประสบความสำเร็จ มีการส่งเสริม สนับสนุนด้านขวัญและกำลังใจในการ ทำงานในรูปแบบของการทัศนศึกษา และอื่นๆ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนสนใจ บทเรียนยิ่งขึ้น ช่วยเหลือในเชิงการให้ขวัญกำลังใจในการสอน สนับสนุนด้านความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการ จัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ครูในโรงเรียนมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงาน มีวิธีการทำงานกลุ่มโดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีความเข้าใจ บทบาทของสมาชิก มีการแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม มีผู้นำผู้ตาม มีฝ่ายสนับสนุน มีการวางแผนร่วมกันและมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ได้กำหนดว่า การทำงานกลุ่มนั้นผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้ครูทุกคน ในสถานศึกษาได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่และอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันสร้างผลลัพธ์ที่ องค์กรต้องการโดยสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้คิดใหม่ ได้ทำงานร่วมกันและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีกระบวนการที่สำคัญคือ ครูทุกคนในสถานศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ใฝ่เรียนรู้อารมณ์งาน ต่างๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมสภาพแวดล้อม พัฒนาศักยภาพตนเองให้สามารถ ปฏิบัติงานตามเป้าหมายของสถานศึกษาและเป้าหมายชีวิตของตนเองครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้มีวิธีการคิด อย่างไตร่ตรอง การพัฒนาวิธีคิดทำให้ครูสามารถสร้างวิสัยทัศน์ของการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการ เปลี่ยนแปลง รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อการทำงานของครูในสถานศึกษาร่วมแลกเปลี่ยน วิสัยทัศน์ซึ่งกันและกัน ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา รวมทั้งร่วมกันหาหลักการและทฤษฎีมาใช้ในการ ปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่สำคัญคือครูทุกคนต้องได้รับการสนับสนุน ให้ ถ่ายโยงและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ทั้งในด้านวิชาการและประสบการณ์ระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน ซึ่งทำให้ เกิดการพัฒนาความคิดความกลมเกลียว ความฉลาดเกิดเป็นศักยภาพของกลุ่มครู ประสิทธิผลที่เกิดคือ ทำให้ สมาชิกทุกคนมีวิธีคิดอย่างเป็นระบบมีวิธีการถ่ายทอดที่เป็นระบบ วิธีคิดและวิธีถ่ายทอดนี้เป็นตัวกำหนด พฤติกรรมการทำงานตามระบยย่อยของสถานศึกษาลักษณะการคิดอย่างเป็นระบบของสมาชิกช่วยให้ สถานศึกษาเปลี่ยนแปลงไปสู่ความมีประสิทธิภาพสามารถปรับตัวได้กับสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจของโลกที่ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้ทำการศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ในส่วนของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ยกเว้นการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาด

เล็กมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มและด้าน การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของโรงเรียนขนาดกลางโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนวัดบางปะกอก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และชุมชน ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และจัดการประชุม อบรมติดตามและประเมินหลักสูตร ผู้บริหารได้สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรไปใช้โดยครูทุกคนเป็นคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินหลักสูตรและทบทวนเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ ความต้องการของผู้เรียนและสังคม ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร และการจัดทำหลักสูตรโดยบุคลากรทุกคนของโรงเรียนเอง ซึ่งรู้ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้เป็นอย่างดีเยี่ยม เพราะอยู่ใกล้ชิดกับปัญหาหรือเผชิญปัญหาด้วยตนเอง จึงสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องตรงจุดได้มากกว่าบุคคลอื่นที่อยู่ภายนอกโรงเรียน สอดคล้องกับสำนักงาน ได้กำหนดการพัฒนาหลักสูตรจะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาครูอย่างเหมาะสม ก่อนเริ่มดำเนินการพัฒนาหลักสูตรผู้นิเทศต้องพิจารณาว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับสถานการณ์และประสบการณ์การสอนของครูผู้สอนแต่ละคนมากน้อยเพียงใด ถ้าไม่เหมาะสมก็ควรปรับปรุงใหม่ กล่าวคือ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนไม่มากนักจะเหมาะสมกับการพัฒนาหลักสูตรแบบลอกเลียนแบบ ซึ่งครูเหล่านี้จะมีการปรับปรุงหลักสูตรเพียงเล็กน้อย แต่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนปานกลาง ครูกลุ่มนี้จะขาดความเชี่ยวชาญในการเขียนหลักสูตรจึงจำเป็นต้องทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรจากภายนอก และสำหรับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนสูงจะมีส่วนร่วมในการแสดงการพัฒนาหลักสูตรแบบลอกเลียนแบบ พร้อมทั้งสามารถให้ข้อเสนอแนะแนวทางที่ควรพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งสร้างสรรค์หลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับหลักสูตรภายในและหลักสูตรท้องถิ่นได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของทศกร โนชัย (2559) พบว่า การพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียน ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผนการนิเทศควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการได้วางแผนแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ควรกำหนดทางเลือกที่สอดคล้องกับปัญหา การปฏิบัติการนิเทศ จัดให้มีการทำปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจน ชี้แจงภารกิจของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันจัดให้มีการปฏิบัติการนิเทศ ควบคุม กำกับ ติดตาม ให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพการตรวจสอบการนิเทศ การประเมินการนิเทศ การมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือประเมินนิเทศภายในของครู เครื่องมือการประเมินผลการนิเทศ ได้มาตรฐาน มีความเชื่อมั่น ยอมรับต่อการนิเทศภายในของผู้นิเทศจากครู มีการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการประชุมกลุ่มย่อยของครู การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอนของคณะครูและบุคลากรภายในโรงเรียน

ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โรงเรียนวัดบางปะกอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้ให้คำปรึกษา แนะนำและให้ความรู้เรื่องการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่นำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ มีการส่งเสริมการทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

และผลการวิจัยในชั้นเรียนในการแก้ปัญหา มีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ภาคเรียนละ 1 เรื่อง และครูได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนด้วยการจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนจากเพื่อนครูและผู้บริหาร ทั้งนี้เพราะว่าในปัจจุบันมีการส่งเสริมให้มี การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนควบคู่กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูจึงต้องมีความรู้เรื่องเทคนิคการทำวิจัยและการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ มีความสามารถนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ ความรู้ เครื่องมือและวิธีการดำเนินการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดบางปะกอก สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดแนวคิดในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบเชื่อถือได้ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามปกติของครูและเขียนรายงานสั้นๆ มีความสมบูรณ์ในตัวเองประโยชน์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเล็กๆ ใช้ระยะเวลาสั้นๆ ไม่เพิ่มภาระให้แก่ครูมาก สอดคล้องกับเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นประโยชน์ของการวิจัย ดังนี้ 1) ผู้เรียนและการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบเชื่อถือได้ 2) ส่งเสริมให้ครูส่วนใหญ่พัฒนาทักษะการทำวิจัย และเป็นฐานสู่การทำวิจัยขั้นสูงหรือเป็นครูนักวิจัยต่อไป 3) ครูมีผลงานวิชาการที่ชัดเจนต่อเนื่อง เพื่อพัฒนางานและพัฒนาวิชาชีพ 4) ครูมีระบบและวิธีการทำงานอย่างครือมืออาชีพ เหมาะสมกับความเป็นวิชาชีพชั้นสูง 5) ส่งเสริมให้มีประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความเชื่อมั่นได้สูงสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐริธา สิริพูนพัฒน์ (2560) ได้ศึกษาการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาคาร) สำนักงานเขตบางแค สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของระดับการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาคาร) สำนักงานเขตบางแค สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ผู้บริหารควรจะให้คำปรึกษา แนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน การนิเทศแบบคลินิก เป็นต้น เพื่อให้ครูสามารถช่วยเหลือตนเองในการปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอนได้

ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ผู้บริหารควรจะมีชี้แนะแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการนิเทศภายในแก่คณะครู และควรจะมีการประเมินผลปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา และควรจะมีการวางแผนการปฏิบัติงานที่มีระบบ และอาจจะต้องมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของครูก่อนจัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของครูและครูสามารถนำไปพัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรยอมรับแบบแผนและปฏิบัติตามกฎเฉพาะขององค์กร เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักถึงความเข้าใจในกระบวนการทำงาน โดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลักและการใช้หลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมชื่นชมเมื่อครูประสบความสำเร็จ และควรลดความขัดแย้งภายในกลุ่มโดยกระบวนการทำงานเป็นทีม

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรจะสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร โดยจัดการประชุม อบรม ติดตาม และประเมินหลักสูตรให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่ครู และจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อจัดทำ และใช้หลักสูตรสถานศึกษา และผู้บริหารควรมี ส่วนร่วมใน การนิเทศติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา และการสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและ พัฒนาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้บริหารควรจะให้คำปรึกษา แนะนำและให้ความรู้ เรื่องการ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนงบประมาณสำหรับการทำวิจัยใน ชั้นเรียน และควรมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการวิจัยสำรวจความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทางวิชาชีพของครูในด้านต่างๆ เช่น ความสามารถให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการผลิตสื่อ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในเชิงปริมาณในการพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของครู กรณี ที่มีงบประมาณในการจัดอบรมอย่างจำกัด

2. ควรจะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการนิเทศภายในสถานศึกษา

3. ควรจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- ณัฐฉิรา สติรพูนพัฒน์. (2560). การบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนวัด ราชวัตรบำรุง(งามศิริวิทยาการ) สำนักงานเขตบางแค สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา.
- ทัศกร โนชัย. (2559). การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวังสมบุญวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.
- นพพงศ์ คงประจักร. (2556). การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี. (2546). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพมหานคร.
- ปนัดดา ศิริพัฒนกุล. (2558). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เมธินี สระไร. (2560). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนาอำเภอหรือเสาะสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบางราธิวาส เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. (2541). ชุดอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงเล่ม 3 บริหารศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: คัมปายอิมเมจจิ่ง. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. (2547). เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ:พริกหวานกราฟิค.